

ratnici milana trkulje

Skulptura mladog novosadskog vajara Milana Trkulje u suštini je pobuna protiv svega, ovoga koji i kakav jeste. Godinama već lomataju se njegovi ratnici u glini i drvetu putevima kojima ne vide kraja, umorni, svesni zaludnosti svoga voinovanja; pobednici — svesni svoga poraza. Vajajući svoje ratnike Trkulja u stvari ne daje globalnu osudu rata kao fenomena, on se bori da ne potamni ono malo sjaja ljudskosti na znamenju koje su vojnici poneli u rat na čelima. Cela vojska Trkuljinih glinenih vojnika jeste pre svega tužna povorka ljudi koji su se pokušali odupreti zlu. Ali nema ishoda. Ljudi su zli ali to zlo nije samo unutar njih. Ono je negde iznutra. Oplemeniti čoveka znači odvojiti nekako ono zrno ljudskog, duboko zapretanog u duši, i gajiti ga nadom da svet ima smisla. Znaju li to Trkuljini ratnici, posustali već u borbama i patnjij?

Na Trkuljinim skulpturama ponajpre treba gledati lica. Na očigled grubim potezima on naznačava samo konture lika, ali je svaka borba namerna, svaki ožiljak nameran. Nigde očiju. Samo prazne jame koje se više ne nadaju ničemu.

Poslednjih godina Trkulju sve više interesuje reljef. U nekoliko svojih reljefa on je dao izuzetno snažne vizije ljudskih nastojanja da se sačuva ono malo svetlosti koja može ukazati na puteve do humanog svega. Zbijeni u beznadu, Trkuljini likovi slute spasenje ali ga ne očekuju.

Bez obzira na nevericu koju Trkulja svojim delom ipak zagovara, njegovi ratnici idu faktički sami protiv sebe. Predskazuju novi, topliji svet, čovečnijeg čoveka.

Pero Zubac

a. kamen
satirikonj

pitanje večnosti

Posle dugih pregovora Feferlend je uspostavio diplomatske odnose sa Zemljom večnosti.

Feferlendu je bilo mnogo stalo do te veze iz dva osnovna razloga: zato što u Zemlji večnosti živi veliki broj feferlendskih besmrtnika iz davne prošlosti, s kojima je matična zemlja izgubila svaku vezu, a koji bi joj na današnjem nivou razvitka proizvodnih snaga mogli biti od koristi i zato što bi Zemlja večnosti, kao razvijena zemlja, mogla da zaposli izvestan broj mladih savremenih besmrtnika.

Elem, u toj situaciji trebalo je naći pravog čoveka za ambasadora. Taj čovek mogao je biti samo Feferon.

Feferon je bio vrlo omiljen i popularan. O večnosti nije razmišljao, mada su mu neki filozofi skrenuli pažnju na staru istinu da je popularnost osnovni preduslov večnosti.

Međutim, putevi u večnost su nedokučivi i čovek nikad ne zna ide li u kancelariju ili u večnost. Feferonu se, dokle, nasmešila večnost.

I tako, seo je u čamac i otišao u Zemlju večnosti.

Bila je to neka neobična zemlja sva na vodi. A i voda je bila čudna: sva nekako kao mleko, pa onda kao med, pa kao kornjak, pa kao rakija travarica, sva takva nekakva i slična.

— Čudna zemlja, to jest čudna voda! — zaključio Feferon, iskočio iz čamca i ude u prvi restoran da nešto pregrize.

Naruči kiselu čorbu i duplu porciju čevapčica s lukom. Kelner mu najpre naspe u tanjir pola litra mineralne vode „Knjaz Miloš“ a zatim donese čist tanjir i naspe litar vina „Ciganj baro“ sa sodom i to prelije starom srpskom prepečenicom. Feferon

sve to popije, misleći da je takva vrsta aperitiva uobičajena u ovoj zemlji, a onda ponovi kelneru svoju narudžbu.

Kelner opet donese isto. Feferon popije i drugu turu i oseti da mu se muti u glavi. To ga iznervira. Izgubi diplomatsku hladnokrvnost, pozove kelnera i izdere se:

— Hoću kiselu čorbu i duplu porciju čevapčica s lukom!

Kelner se pokloni i ljubazno odgovori: — Nažalost, gospodine, vi ste već suviše pijani, a mi pijanim gostima ne točimo hranu!

— Kakvu hranu, do đavola! — vrisne Feferon. — Nisam ni okusio hranu!

— O, gospodine moj! — naroguši se kelner. — Dva puta ste tražili kiselu čorbu i duplu porciju čevapčica s lukom, ja sam vam to dva puta doneo, vi ste sve to smazali i sada tvrdite da niste ni okusili hranu! E, to je dovoljno da vas strpam u čamac i vratim tamo otkud ste došli!

— Ali, ja sam ambasador Feferlenda! — vrisne opet Feferon. — I kakva je to Zemlja večnosti kad me terate iz nje dok još nisam uspeo ni da ručam!

— Zalim, gospodine ambasadore, ali, ovo je Zemlja večnosti — hladno odvrati kelner ubacujući Feferona u čamac.

— Plujem ja tu Zemlju večnosti! — besneo je Feferon u čamcu.

— Zemlju večnosti, gospodine! — vikao je kelner, dok je čamac, nošen jakom strujom, jurio u pravcu Feferlenda.

Bližeći se rodnoj grudi Feferon je prestao da se čudi.

Setio se da je učiteljica objašnjavala razliku između slova V i slova T baš kada je on morao da napusti školu da bi prvi put otišao na novu dužnost.